

Directeuren, curatoren, hoogleeraren, lectoren, doctoren en studenten der Vrije Universiteit, en gij allen van buiten dien kring, die mij eveneens in dit uur de eer Uwer tegenwoordigheid gunt, zeer gewenschte vergadering, dames en heeren!

Usantie eischt in een aanvaardingsrede behandeling van een onderwerp van algemeen-bespiegelenden aard. En bovendien wordt van een academieburger een adat-vereering verlangd, welke met die van tropisch-Nederland wedijveren kan. Zoo heeft het dan haast wel iets van een bolsjewistisch avontuur Uw aandacht op dit oogenblik slechts voor eenige resultaten van practisch historisch onderzoek te gaan vragen.

Intusschen, het zij wat het wil, mijn besluit staat vast. Maar wel ben ik bereid, met het oog op den kwaden schijn, dien ik op mij laad, één concessie te doen. Teneinde te voorkomen, dat mij het Kaïnsteeken van een „stat pro ratione voluntas” wordt opgedrukt, geef ik U — eer ik mijn voornemen uitvoer — in enkele woorden rekenschap van de beweegredenen, die mij tot het kiezen van dezen weg hebben genoopt.

Laat ik daarbij beginnen met de verklaring, dat tijdens de weken, waarin ik mij voor deze plechtigheid had voor te bereiden, de verbijsterende tragiek van het lot, dat Europa doorleefde, mij waarlijk geheel de Archimedische zielsrust benam, om „noli turbare meos circulos” te zeggen. Geeft U dat motief misschien te veel aan persoonlijke stemming toe, om het mee te doen tellen: welnu, ik heb er meer en de genoemde overweging is ook voor mijzelf de doorslaande niet geweest. Ook al had 't het volgen der traditie bezwaarlijk gemaakt, zeker was ik om harentwil daar niet van afgeweken, indien mij dat ook uit anderen hoofde niet en onnoodig, en — meer nog — ongewenscht zelfs had geleken.